

ارزیابی و نقد کیفیت مطالعات گراند تئوری

عراقیان مجرد فرشته^۱، جویباری لیلا^۲، ثناگو اکرم^۳

۱. دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران
۲. دانشیار، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران
۳. دانشیار، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

توسعه پرستاری در سلامت / دوره هشتم / شماره ۱ / بهار و تابستان ۱۳۹۶

چکیده

کیفیت یک ویژگی ابهام آمیز و دشوار در مطالعات کیفی است. نقد مطالعات پژوهشی، فرآیندی اساسی در توسعه دانش است. همه مطالعات دارای نقاط قوت و ضعف هستند. انتخاب روش کیفی بستگی به پدیده مورد نظر و سؤال تحقیق دارد، گراند تئوری روشی برای مطالعه فرآیندها و ساختارهای اجتماعی است. عناصر کلیدی گراند تئوری شامل نمونه‌گیری نظری، مقایسه ثابت، کد گذاری باز، محوری و انتخابی، یادآور و اشباع نظری می‌باشد. از نقطه نظر محققان کیفی، اعتماد در مطالعات گراند تئوری با روایی درونی و انتقال پذیری با روایی بیرونی و اعتبار با قابلیت اطمینان و تأیید پذیری با عینیت برابر است. علیرغم معیارهای بسیار متنوع، بر اساس روش شناسی ۲۰۱۵، مطالعات گراند تئوری باید از نظر ثبات روش شناسی و نیز کیفیت و قابلیت کاربرد مورد ارزیابی قرار بگیرند.

واژه‌های کلیدی: کیفیت، ارزیابی، نقد، گراند تئوری

مقدمه

روش‌های به کار برده شده برای به حداقل رساندن خطاها در یک پروژه تحقیق و تعیین اینکه آیا نتایج حاصل از مطالعه می‌تواند مورد اعتماد باشد، و به طور مناسب به محیط دیگر انتقال یابد، می‌باشد. (۷، ۶) و از طرفی سبب افزایش درک و ارتقای توانایی مخاطبان و زمینه ساز بهبود کیفیت مقالات منتشر شده در مجلات می‌گردد (۸). از این رو با توجه به اهمیت کیفیت مطالعات و ارزیابی آن، هدف این مطالعه آشنایی با گراند تئوری و معرفی معیارهای پیشنهادی برای ارزیابی و نقد کیفیت مطالعات گراند تئوری می‌باشد.

روش شناسی گراند تئوری

انتخاب روش کیفی بستگی به پدیده مورد نظر و سؤال تحقیق دارد. یکی از این روش‌های تحقیق، گراند تئوری است. گراند تئوری روشی برای مطالعه فرآیندها و ساختارهای اجتماعی است. تمرکز بیشتر این مطالعات بر تغییرات تجربه اجتماعی است یعنی مراحل روانی و اجتماعی یک فرایند یا حادثه خاص را مشخص می‌کنند و هدف عمده آنها ایجاد توضیحات جامع از پدیده است (۹). روش گراند تئوری برای اولین بار توسط دو جامعه شناس، Barney Glaser و Anselm Strauss در سال ۱۹۶۷ در کتاب خود بنام کشف گراند تئوری: استراتژی برای تحقیقات کیفی ارائه شد. اما پس از آن در تعدادی از رشته‌های دیگر مانند پرستاری، آموزش، بازاریابی، مدیریت، سیستم‌های اطلاعات و غیره مورد استفاده قرار گرفت (۱۰). درحالی که گراند تئوری اغلب در مطالعات کیفی به عنوان روش ذکر شده، تعداد نمونه‌های چاپ شده کمی وجود دارد که اصول گراند تئوری را رعایت نموده و منجر به تولید یک نظریه واقعی شده باشد (۱۱).

گراند تئوری در پی کشف فرآیندهای اجتماعی موجود در تعاملات انسانی، و فهم چگونگی تعاملات افراد و گروه‌ها و نیز درک فرایندهای نهفته در پس این تعاملات است. گراند تئوری به دنبال توصیف و درک فرآیندهای اصلی ساختاری و روانی اجتماعی که در یک محیط اجتماعی رخ می‌دهد و بررسی عمیق اعمال بالینی، رفتارها، عقاید و طرز فکرهای افراد و گروه‌ها به همان نحوی است که در زندگی واقعی آنها روی

کیفیت یک ویژگی ابهام آمیز و دشوار در مطالعات کیفی است. کیفیت مطالعات تحقیقی، یک موضوع کلیدی برای بالینی‌ها می‌باشد که قصد استفاده از تحقیق به منظور برخورداری از بهترین شواهد را در بالین دارند. از طرفی کیفیت اتفاقی نیست، در واقع به دنبال رعایت کردن یکسری شرایط ایجاد می‌شود (۱). نقد مطالعات پژوهشی، فرآیندی اساسی در توسعه دانش است ولی معمولاً از این فرآیند درک ژرفی وجود ندارد. همه مطالعات دارای نقاط قوت و ضعف هستند. شناسایی نقاط قوت برای تولید دانش و بهره برداری از آن در عمل حائز اهمیت است و در نقد باید به این جنبه مهم نیز توجه شود. زیرا توسعه دانش مرهون تکمیل تحقیقات قبلی است (۲). در علوم پزشکی، فراگیری فرآیند پژوهش باید با خواندن و درک گزارش‌های پژوهشی منتشر شده آغاز شود (۳). ارزیابی نقادانه پژوهش نیازمند مرور نظام‌مند، دقیق و عاری از تورش و سوء گیری تمام جوانب مطالعه است. تا درباره قوت‌ها و ضعف‌ها، معانی و اهمیت مطالعه قضاوت صورت گیرد (۲). با وجود تمام بحث‌هایی که در مورد تحقیقات کیفی وجود دارد، این تحقیقات باید به‌طور علمی، نوآورانه و خلاق هدایت شوند (۴). ارزیابی نقادانه مطالعه، فرایند ذهنی پیچیده‌ای است که با طرح سوالات برانگیخته می‌شود. سطح نقد انجام شده از میزان تجربه فردی که مطالعه را ارزیابی می‌کند تأثیر می‌پذیرد. اولین مهارت لازم برای ارزیابی مطالعات کیفی درک زیر بنای فلسفی پژوهش‌های کیفی است. داشتن دانش پایه در خصوص رویکردهای مختلف کیفی به همان اندازه دانش طرح‌های پژوهش کمی در ارزیابی مطالعات کمی مهم و ضروری است (۲). *Corbin, Strauss* بیان می‌کنند اگر محقق از روش خاصی استفاده می‌کند باید تمام قوانین و قواعد آن روش را اجرا کند (۵). با توجه به افزایش انجام مطالعات گراند تئوری توجه به کیفیت روش شناسی این مطالعات حائز اهمیت می‌باشد (۱). مصرف‌کنندگان تحقیقات (پزشکان، محققان، استادان، مدیران) اغلب از ابزار استاندارد ارزیابی انتقادی برای ارزیابی کیفیت و چاپ گزارش پژوهش استفاده می‌کنند (۶). ابزار نقد وسیله‌ای برای تحلیل ارزیابی کیفیت مطالعه، به ویژه

می‌دهد. از این روش تحقیق در مواقعی استفاده می‌شود که در مورد آن موضوع، تحقیقات زیادی صورت نگرفته است و یا اینکه به دنبال کسب دیدگاه جدید در زمینه‌های تحقیقاتی آشنا هستیم (۱۲-۱۳). پایه فلسفی روش گراند تئوری بر اساس نظریه کنش متقابل نمادین (تعامل‌گرایی نمادین *Symbolic interactionism*) است یا به عبارتی نظریه پایه، ریشه در مکتب تفسیری تعامل‌گرایی سمبولیک دارد. در تعامل‌گرایی سمبولیک اعتقاد بر این است که مردم بر مبنای این که چگونه سمبول‌های خاص مثل نحوه لباس پوشیدن و

اظهارات کلامی و غیرکلامی را معنی و تفسیر می‌نمایند، رفتار کرده و با یکدیگر تعامل دارند (۱۴).

عناصر کلیدی گراند تئوری

این عناصر شامل نمونه گیری نظری، مقایسه ثابت، کدگذاری باز، محوری و انتخابی، یادآور و اشباع نظری، توسط *Corbin, Strauss* (۲۰۱۵) توصیف شده است (۱۵). عناصر کلیدی گراند تئوری در جدول زیر خلاصه شده است:

جدول شماره ۱- عناصر کلیدی گراند تئوری

متد	توصیف
نمونه گیری نظری	شناسایی محتمل ترین، برای ایجاد اطلاعات
مقایسه مداوم	فرایند مقایسه داده ها برای ظهور طبقات
کد گذاری باز	فرایند اولیه کد گذاری درون طبقات
کد گذاری محوری	فرایند ارتباط کدها و طبقات
کد گذاری انتخابی	توسعه تئوری از پدیده اصلی
یادآورهای تحلیلی	یادداشت‌های نوشته شده بوسیله محققین و ارتباط و توضیح مفاهیم و ظهور طبقات
اشباع نظری	مرحله ای که هیچ اطلاع جدیدی از داده ها ظهور نمی یابد

روزانه و یا یادآورهای مکرر در مورد واکنش‌ها و احساسات محقق در طول جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها می‌تواند به تشخیص تأثیری که محقق بر روی تحقیق و از آن مهمتر، پژوهش بر محقق دارد، کمک نماید.

آموزش در خصوص چگونگی هدایت تحقیق کیفی:

آنچه محقق بر حسب شایستگی، تجربه، دیدگاه و تمایلات بنیادین فلسفی‌اش وارد تحلیل می‌کند، تأثیر بسیار جدی در کیفیت یافته‌ها خواهد گذاشت.

حساسیت به شرکت کنندگان و داده‌ها:

برای انجام تحلیلی خوب، یک محقق باید قادر باشد که (قدم بر کفش‌های مشارکت‌کنندگان بگذارد). یعنی اینکه خود را به جای آنها قرار دهد و حس کند در سطح شهود قرار دارد.

تمایل به کار زیاد:

انجام تحقیق کیفی مانند هر تلاش ارزشمند دیگری نیاز به زمان و فکر دارد. یک محقق نمی‌تواند عجله کند. نوشتن یادآورها و انجام تمام وظایف همراه با تحقیق کیفی زمان

وظایف محققین در برابر کیفیت مطالعات کیفی

کیفیت اتفاقی رخ نمی‌دهد. چیزی که باید برای آن تلاش کرد و موقعیت‌ها یا شرایط معینی وجود دارند که کیفیت را افزایش می‌دهند. *Corbin* و *Strauss*، ۸ وظیفه را برای محققان مشخص نموده اند که به قرار زیر است:

ثبات روش شناسی:

وقتی محقق ادعا می‌کند که از روش به خصوصی استفاده می‌کند، باید با استفاده از همه روش‌های مرتبط طراحی شده، این روش را دنبال نماید.

روشنی هدف:

محقق باید در شروع مطالعه بسیار روشن بیان نماید، که آیا هدف از مطالعه توصیف است یا ساخت تئوری؟

خودآگاهی:

از آنجاکه یک محقق (به عنوان مفسر) بخشی جدایی‌ناپذیر فرایند تحقیق و یافته‌هاست، بسیار مهم است که محقق از تورش‌ها و پیش فرض‌های خود آگاه باشد. نوشتن یادداشت‌های

تمایل قوی برای انجام تحقیقات کیفی:

تنوع زیاد در کیفیت تحقیق کیفی به علت فشار زیاد در برنامه‌های سطح کارشناسی ارشد و تحقیق کیفی در دانشگاه وجود دارد که این اشتباه را به وجود می‌آورد، انجام تحقیق نشانه یک فرد تحصیل کرده است. با این حال برخی افراد معلم یا پزشک و برخی محقق بهتری هستند. پس بهتر است به دیگران به گونه‌ای القا نکنیم که احساس کنند حتما باید تحقیق انجام دهند (۱۲).

معیارهای ارزیابی کیفیت مطالعات گراند تئوری

ایجاد اعتماد و توجه به محدودیت‌های مطالعه از عوامل مهم دقت و یکپارچگی مطالعات تحقیقی است. اگر چه اثبات مطلق دقت مطالعه مشکل است (۱۰)، روش‌شناسان کیفی معیارهای بسیار متنوعی را برای ارزیابی داده‌ها و گزارش‌های کیفی پیشنهاد کرده‌اند که ذکر همه آنها در این نوشتار امکان پذیر نیست که در جدول زیر چند مورد از آن ذکر می‌شود.

می‌برد. هیچ راه‌میانبر برای انجام تحقیق کیفی با کیفیت وجود ندارد، خواه محقق قصد توصیف داشته باشد و یا ساخت تئوری.

توانایی ارتباط با خود خلاق:

خارج شدن از کانال‌های مفهومی‌تان، به معنی تمایل برای بارش افکار، زیر و رو کردن چیزها، مقایسه‌های نظری، فکر کردن به چیزها به شیوه جدید است. محققان کیفی باید از ایده‌های جدید استقبال نمایند و از استراتژی‌های انعطاف‌پذیر و خلاق به منظور دریافت معنای آنچه که مشارکت‌کنندگان به ما می‌گویند، استفاده نمایند.

آگاهی روش‌شناسی:

یک محقق باید از تصمیماتی که در طول فرایند تحقیق می‌گیرد، آگاه باشد. آگاهی روش‌شناختی برای پیش بینی انتقادات بالقوه است و جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها را به شیوه‌ای انجام می‌دهد که در صورت بروز مشکلات روش‌شناسی، مقبولیت یافته‌ها حفظ شود.

جدول شماره ۲- چهار مورد از شایعترین معیارهای مورد استفاده در مطالعه گراند تئوری

معیارهای مورد استفاده ارزیابی تحقیق کیفی	روش‌شناسان صاحب نظر
قابل قبول بودن، انتقال پذیری، اطمینان پذیری و تأیید پذیری	Guba و Lincoln (۱۶)
مناسب و کاربردی بودن، قابل درک، کلی بودن	Strauss و Glaser (۱۷)
مقبولیت، اصیل و تازه بودن، معناداری و سودمندی	Charmaz (۱۸)
تناسب، قابلیت کاربرد یافته‌ها (مفید بودن)، مفاهیم، زمینه‌ای بودن مفاهیم، منطق، عمق، تنوع، خلاقیت، حساسیت و مدارک مربوط به یادآورها	Strauss و Corbin (۱۲)

ارزیابی می‌کنند، استفاده شود. در واقع از دهه ۱۹۸۰ هم کاربرد واژه‌های اعتبار و روایی کمی و هم مبانی منطقی آنها در روش‌شناسی کیفی رد شدند و محققان کیفی در صدد یافتن شیوه‌های دیگری برآمدند تا با کمک آنها به "تامین دقت" دست یابند. با این وجود، هنوز از این واژگان البته به شکلی متفاوت‌تر از تعاریف کمی آن استفاده به عمل می‌آید (۲۰). در جدول شماره ۳ به طور کلی استراتژی‌هایی مناسب برای افزایش اعتماد مطالعه آورده شده است.

با افزایش تعداد مولفین، نگرانی در مورد کیفیت تحقیقات اجتماعی چاپ شده بخصوص مطالعات کیفی وجود دارد (۱۹). از نقطه نظر محققان کمی، اعتماد در مطالعات گراند با روایی درونی و روایی بیرونی و قابلیت اطمینان و عینیت برابر بود. اعتماد با اعتبار درونی، انتقال با اعتبار بیرونی و قابلیت اعتماد و عینیت منطبق است ولی کاملاً مناسب نیست (۱۰). در تحقیق کیفی تلاش می‌شود، به دلیل استدلال‌های غیر اثبات‌گرایانه، از مفاهیم اعتبار و روایی دوری شود و از مفاهیم دیگری که ویژگی‌های تحقیق کیفی را به شیوه‌های دیگر مطرح کرده و

جدول شماره ۳- اعتماد در تحقیقات کیفی و استراتژیهای مناسب برای افزایش آن

شیوه‌های اطمینان از کیفیت	پژوهش کیفی	پژوهش کمی
درگیری طولانی مدت با شرکت کنندگان تلفیق داده‌ها (داده‌ها از مصاحبه، مشاهده، مستندات، و غیره) توصیف دقیق داده‌ها، کفایت بررسی داده‌ها و اشباع اعتبار سنجی از مخاطب در خصوص متن مصاحبه‌ها و مفاهیم ظهور یافته و طبقات (کنترل توسط شرکت کنندگان) راهنمایی شرکت کنندگان در مورد تحقیق (نمونه‌گیری نظری) استفاده از کلمات شرکت کنندگان برای ظهور تئوری تحلیل موارد منفی کنترل و بررسی توسط همکاران	قابل قبول بودن	روایی درونی
توصیف دقیق از تحقیق، مشارکت کنندگان، روش شناسی، تفسیر نتایج و ظهور تئوری	انتقال پذیری	روایی بیرونی
بررسی و ممیزی دقیق توسط یک مشاهده کننده	قابلیت اطمینان	اعتبار
بررسی و ممیزی دقیق توسط یک مشاهده کننده	تایید پذیری	عینیت

بررسی نکاتی که محققان و منتقدان برای ارزیابی ثبات روش شناسی مطالعات گراند تئوری استفاده کنند.

۱. جمعیت نمونه هدف چه بود؟ نمونه اصلی چگونه انتخاب شد؟
۲. چگونه نمونه‌گیری ادامه یافت؟ چه نوع داده‌های جمع‌آوری شد؟ منابع متعدد داده‌ها و گروه‌های مقایسه‌ای چه بودند؟
۳. آیا جمع‌آوری داده‌ها متناوب با تحلیل است؟
۴. ملاحظات اخلاقی در هر دو مرحله جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل مورد ملاحظه قرار گرفته است؟
۵. مفاهیم مشتق شده از جمع‌آوری داده‌ها در مرحله تحلیل ایجاد شده (بر اساس نمونه‌گیری نظری)، یا مفاهیم از مطالعات استخراج شد یا قبل از جمع‌آوری داده‌ها (نمونه‌گیری نظری درست نیست) ایجاد شد؟
۶. آیا از نمونه‌گیری نظری استفاده می‌شود، و یک شرحی از چگونگی انجام آن وجود دارد؟
۷. آیا محقق حساسیت به شرکت کنندگان و داده‌ها را نشان داد؟

Strauss و *Corbin* ۲۰۱۵ بیان می‌نمایند که داشتن

بعضی از استانداردها و به کار بردن آن به عنوان اساسی برای قضاوت مهم است. اولین چیزی که هنگام بررسی یک مطالعه گراند تئوری انجام می‌شود خواندن پایان نامه یا مقاله برای یک دید عمومی، در مورد کل موضوع بدون فکر کردن به معیارهای خاص می‌باشد. پس از خواندن اولیه، مقاله یا پایان نامه، باید بطور اختصاصی تر خوانده شود و به دنبال اجزای خاصی از روش و تئوری بود. اگر یک محقق بیان می‌کند از روش گراند تئوری برای توسعه تئوری استفاده کرده است پس انتظار می‌رود که جنبه‌های خاصی از روش یا تئوری وجود داشته باشد. جنبه‌هایی که به اجزاء زیر شکسته خواهد شد:

- بررسی نکاتی که محققان و منتقدان برای ارزیابی ثبات روش‌شناسی مطالعات گراند تئوری استفاده می‌کنند.
- بررسی نکاتی که محققان و منتقدان برای ارزیابی کیفیت و قابلیت کاربرد مطالعات گراند تئوری استفاده می‌کنند.

۸. آیا شواهد یا نمونه‌هایی از یادآور وجود دارد؟
۹. در چه زمانی جمع‌آوری داده‌ها پایان یافت و یا بحث در مورد پایان اشباع را انجام داد؟
۱۰. آیا چگونگی کدگذاری همراه با نمونه‌هایی از نمونه‌گیری نظری، مفاهیم، طبقات، و بیاناتی از رابطه را توصیف نموده است؟ حوادث، اتفاقات، و یا اقداماتی (شاخص) که به برخی از این طبقات عمده اشاره کند وجود دارد؟
۱۱. آیا یک طبقه اصلی وجود دارد؟، آیا توصیفی از چگونگی دسترسی به متغیر مرکزی وجود دارد؟
۱۲. آیا تغییراتی در طراحی پژوهش بر اساس یافته‌ها وجود دارد؟
۱۳. آیا محقق (بازدید کنندگان) در حال انجام این تحقیق به مشکلی برخورد کرد؟ آیا اشاره ای به یک مورد منفی و چگونگی رفتار با داده‌ها شده است؟
۱۴. تصمیمات روش شناختی گرفته شده به‌طوری‌که خوانندگان بتوانند به قضاوت تناسب گردآوری داده‌ها (نمونه‌گیری نظری) و تحلیل پردازند؟
۱۵. آیا بازخوردی از یافته‌های افراد حرفه‌ای دیگر و شرکت‌کنندگان وجود دارد؟ و آیا تغییرات ایجاد شده در نظریه در این بازخورد وجود دارد؟
۱۶. آیا محقق یادداشت‌های تحقیقاتی می‌نویسد و یا دفترچه یادداشتی دارد؟
- بررسی نکاتی که محققان و منتقدان برای ارزیابی کیفیت و قابلیت کاربرد مطالعات گراند تئوری استفاده کنند :**
۱. طبقه اصلی چیست و چگونه طبقات مهم به آن مربوط هستند؟ آیا دیگرامی وجود دارد که این روابط را به تصویر بکشد؟
۲. آیا طبقه اصلی به اندازه کافی گسترده است به طوری که بتوان آن را برای مطالعه جمعیت و موقعیت‌های مشابه فراتر از این بخش مورد استفاده قرار داد؟
۳. آیا هر یک از طبقات براساس خصوصیات (ویژگی‌ها) و ابعادی که دارند، توسعه یافتند؟ آیا آنها عمق، گستره و تنوع را نشان می‌دهند؟
۴. آیا داده‌های توصیفی ذیل هر یک از طبقات وجود دارد به نحوی که بتواند نظریه را به واقعیت (زندگی) نزدیک نماید و درک لازم را فراهم نماید و قابل استفاده در موقعیت‌های مختلف باشد؟
۵. آیا زمینه مشخص شده و در تئوری یکپارچه شده‌اند؟ شرایط و نتایج نباید تنها به عنوان اطلاعات در بخش جداگانه ذکر شود اما باید از تحلیل واقعی با توصیف از چگونگی اثر و جریان عمل-تعامل در داده‌ها تنیده شده باشد. توصیف زمینه، کاربران احتمالی را قادر به توسعه تئوری برای مقایسه، مناسب بودن شرایطی که تئوری در آن موقعیت بخواهد استفاده شود، می‌نماید.
۶. آیا فرایند تئوری در شکلی از تغییرات عمل-تعامل در رابطه با تغییر شرایط گنجانده شده است؟ آیا عمل-تعامل با شرایط مختلف هماهنگ شده است، نشان می‌دهد چگونه تئوری ممکن است تحت شرایط مختلف متفاوت باشد و بنابراین در موقعیت‌های مختلف به کار برده شود؟
۷. چگونه اشباع توضیح داده شده است، و زمان و چگونگی اشباع طبقه‌ها تعیین شده‌اند؟
۸. آیا این یافته‌ها معنی‌دار می‌باشند یا با تجربه افراد حرفه‌ای که تحقیقات آنها به پایان رسیده است و هم مشارکت کنندگانی که بخشی از این مطالعه هستند، مناسب است؟ مشارکت کنندگان می‌توانند خود را در داستان ببینید حتی اگر همه جزئیات برای آنها بکار نرود؟ آیا این حلقه برای آنها درست است؟ آیا حرفه‌ای‌ها و مشارکت کنندگان واکنش عاطفی حرفه‌ای به یافته‌ها نشان می‌دهند؟
۹. آیا شکاف، و یا ارتباطات گم شده در تئوری وجود دارد، آیا خواننده گیج شده است و یا حس می‌کند که چیزی از دست رفته است؟
۱۰. آیا موارد افراطی یا موارد منفی وجود دارد؟
۱۱. آیا تنوع ساخت تئوری وجود دارد؟
۱۲. آیا یافته‌ها به شیوه‌ای خلاق و نوآورانه ارائه شده است؟ آیا تحقیقات چیز جدیدی می‌گویند یا به دانش پایه حرفه چیز جدیدی اضافه می‌کند؟

نتیجه‌گیری

معیارهای کیفی راهی برای پژوهشگر فراهم می‌آورد تا از ذکر دلیل برای شواهد از منظر معیارهای علمی فراتر رود. استفاده از معیارهای روشن، شیوه‌هایی برای برجسته ساختن قوت‌ها و محدودیت‌های پژوهش و نیز دقت پژوهش فراهم می‌آورد. بر همین اساس، محققان نه تنها باید در انتخاب هر کدام از این معیارهای کیفی ارزیابی حساس باشند، بلکه لازم است به تناسب نوع روش مورد استفاده، نوع داده‌های گردآوری شده، و به طور کلی طرح عمومی تحقیق خود، از آنها استفاده نمایند.

۱۳. آیا یافته نسبت به موقعیت‌ها بینش جدیدی اضافه می‌کند؟ و آیا دانشی ارائه می‌دهد که بتواند برای توسعه سیاست، تغییر عمل، بکار رود، و چیزی به دانش پایه یک حرفه بیفزاید؟
۱۴. آیا یافته‌های نظری به نظر مهم می‌رسد، و تا چه حد؟ این احتمال وجود دارد که در یک مطالعه منجر به تئوری (تولید نظریه) یا هر تحقیق پژوهشی، یافته‌های مهمی حاصل نگردد.
۱۵. آیا یافته‌ها احتمال تبدیل شدن به بخشی از بحث و ایده‌هایی که در میان گروه‌های اجتماعی و حرفه‌ای مرتبط تبادل می‌شوند، را دارد؟
۱۶. آیا محدودیت‌های این مطالعه به وضوح مشخص است؟
۱۷. آیا پیشنهادی برای عمل، سیاست، آموزش، و استفاده از پژوهش وجود دارد؟ (۱۵)

References

1. Esmaeili M, Salsali M, Cheraghi MA. *Quality in Grounded Theory Studies. J Qual Res Health Sci.* 2013; 2 (3): 287-296.
2. Grove SK, Burns N, Gray JR. *The Practice of Nursing Research: Appraisal, Synthesis, and Generation of Evidence 7th ed.* Philadelphia: Saunders Co; 2012.
3. Flick U. *An Introduction to Qualitative Research.* Thousand Oaks, CA: Sage; 2009.
4. Strauss A, Corbin JM. *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory.* London, UK: Sage; 1998.
5. Asefzadeh S. *Critical analysis of studies in medical science. Research in medical.* 2003; 29(3): 195-201.
6. Katrak P, Bialocerkowski AE, Massy-Westrop N, Kumar S, A Grimmer K. *A systematic review of the content of critical appraisal tools. BMC Medical Research Methodology.* 2004; 4: 22:1-11.
7. National Health and Medical Research Council (Australia). *How to use the evidence: assessment and application of scientific evidence / National Health and Medical Research Council NHMRC Canberra; 2000.*
8. Araghiyan Mojarad F, Salehinia H, Jooybari L, Sanagoo A. *Critical Appraisal: mechanisms for promoting mentorship program: a qualitative study. Iran J Med Educ.* 2015; 15: 381-5. [In Persian]
9. Polit D, Beck C. *Essentials Of Nursing Research: Appraising Evidence For Nursing Practice. 7 th ed.* Philadelphia: Wolters Kluwer Lippincott Williams & Wilkins; 2010.
10. Sikolia D, Biro D, Mason M, Weiser M. *Trustworthiness of Grounded Theory Methodology Research in Information Systems. MWAIS.* 2013; 16 :1-5.
11. Dunn PJ, Margaritis V, Anderson C. *Use of Grounded Theory in Cardiovascular Research. The Qualitative Report.* 2017; 22(1): 197-212.
12. Corbin J, Strauss A. *Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory.* Los Angeles: Sage; 2008.
13. Holloway IW. *Qualitative Research In Nursing And Healthcare. United Kingdom: Wiley-Blackwell Pub; 2010.*
14. Heydari A, Yaghoubinia F, Latifnejad Roudsari R. *Symbolic Interactionism In Grounded Theory: A Viewpoint For Explaining The Student-Educator Relationship In Clinical Nursing Education. J Qual Res Health Sci.* 2013; 1(4):298-309.
15. Corbin J, Strauss A. *Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory.* Los Angeles: SAGE; 2015.
16. Lincoln YS, Guba E. *Naturalistic enquiry.* Beverley Hills: CA: Sage; 1985.
17. Glaser B, Strauss A. *The discovery of grounded theory.* Chicago IL: Aldine; 1867.
18. Charmaz K. *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis.* London, UK: Pine Forge Press; 2006.
19. Moon K, Brewer TD, Januchowski-Hartley SR., Adams VM, Blackman DA. *A guideline to improve qualitative social science publishing in ecology and conservation journals. Ecology and Society.* 2016; 21(3): 17.
20. Mohammadpur A. *Evaluation of quality in qualitative research: Principles and strategies of the reliability and generalizability. Quarterly Journal Of Social Sciences.* 2008; 48: 73-106.

Critical Appraisal Of The Quality Of Grounded Theory Studies

Araghian Majarad F¹, Sanagoo A², Jouybari L³

¹. PhD Candidate in Nursing, Student Research Committee, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

². Associate Professor, Educational Development Center, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

⁴. Associate Professor, Nursing Research Center, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran

Abstract

Quality is an ambiguous and difficult concept in qualitative studies. Critique research studies, is basic processes in the development of knowledge. All studies have strengths and weaknesses. The choice of the method of study depends on the phenomenon of qualitative comments and questions of the research. Grounded theory is a method for studying social processes and structures. The key elements of grounded theory include theoretical sampling, constant comparison, open coding, axial and selective, recalling and theoretical saturation. From the standpoint of quantitative researchers, confidence in grounded theory studies with internal validity and external validity and transferability of credits approved by the reliability and objectivity of the times. In spite of very diverse criteria, studies based on grounded theory methodology 2015, should however the methodology and the quality and applicability evaluated.

Keywords: *Quality, Evaluate, Critique, Grounded theory*